

Stenen bevinden zich, net als wij, op een kruising van talloze, elkaar snijdende lijnen die in het oneindige verdwijnen, vanuit een knooppunt van krachten die te onvoorspelbaar zijn om te meten en die wij onhandig als geluk, toeval of noodlot bestempelen.

MARGUERITE YOURCENAR
uit *Oeuvres*, Roger Caillois

hoe word je een steen

waar het licht beslist te vallen (cirkel traag, dier)
waar mossen groeien andere stenen
wankelend net niet rollen en met velen tegelijk
(determineer een plek)

oo oo

je rug steeds lager bukken zitten liggen
je schouderbladen uitgevlakt
bolletje je buik waarin zacht gepord
waardoor je niet meer hoeft te ademen

waardoor eindelijk en zo stil
een omgeving om je heen gaat liggen
(hou je in)

oo oo o

denk niet na wanneer het regent
wanneer de wind doet beven
krakend zorgen baart externe krachten
de armen van orkanen het geweld
(blijf onbezorgd)

oo o. °°o. o°.

wormen zullen nesten maken
wier zal je toedekken
water zal water zijn

I.

Het is niet dat ik hier zwijg, Alma.

Ook al heb ik dagen niemand meer gesproken – in mijn hoofd spreek ik wel, voortdurend, tegen mezelf, tegen jou.

Wanneer ik op dit oneindige strand loop, barst ik soms in zingen uit. Het overkomt me gewoon. Mijn eigen stem doet me schrikken, stelt me gerust – dat ik nog steeds helemaal in leven ben – weet je, het is hier diep-diep ademen, ik zing hier luidkeels voor de zee

heeeeyoheeee

en kijk daarna om me heen, bang dat iemand me bespiedt.

Kijk me niet aan, ksjjj, ga weg, kijk toch niet zo, stop daarmee.

Nee, het is niet dat ik hier zwijg.

Maar op deze stranden is niemand meer.

Vraag me niet hoe ik hier terecht ben gekomen – ik staarde naar een kaart en zocht de kleinste plaats, zonder vluchtwegen, zonder ruis, een plek met randen,

waar niemand me kent, waar ik ver kon kijken. Ik stapte op de veerboot, tussen een troepje mensen met goede schoenen, goede sokken, goede shorts, witte petten, een dun laagje haar. Toen we vertrokken, klonk uit de boxen op het dek *Forever Young* van Alphaville.

°O

Blauwe haarkwallen. Mossels. Mossels. Nog meer mossels. Acht krabben binnen drie meter. Flamingoroze vlees, ik raap ze op en zet ze weer neer, het water spoelt over hen heen, zie ze spartelen.

o

Weet je nog hoe we spraken over hoe je soms iets maakt, iets van betekenis, en je je nadien helemaal niet meer herinnert hoe je zo ver bent gekomen, hoe je het hebt gedaan? Zo kwam ik hier terecht – nee nee nee ik maak hier niets meer, niets van betekenis. Maar sinds jij besloot te verdwijnen je af te scheuren me uit te wissen welk werkwoord moet ik ingodsgods

heeeeyoheeee sinds jij dit besloot, Alma, heb ik hier vaak last van. Ik kom op plekken, ik doe dingen, maar kan me niet meer herinneren hoe ik er ben geraakt, hoe ik het precies heb gedaan, waarom bevind je je nu hier, waarom heb je nu dit in je handen, waarom deze persoon waarom zonder jou.

°O

Ik vertelde de arts over mijn dromen. Ik vertelde de arts over mijn wakkere uren. Ik vertelde haar over het moeten liggen in het gras, soms urenlang. Ik vertelde haar over het zinken, de koorts. Ik vertelde haar over het bonken, het overspoelen, het hoge ademen. Ik vertelde haar, de overdagtijd gaat niet meer uit sluimerstand. De arts duwde op mijn diafragma. Ze zei dat ik overzicht moest bewaren.

.°Oo

Het is niet dat ik hier zwijg. Ik denk en schrijf, elke dag. Niet enkel nee niet enkel in het zand maar – is dit wel een verhaal dat ik wil bewaren? Alma? Is dit wel van mij, is dit wel ons verhaal?

Op z'n minst is er een landschap.

Op z'n minst is er een landschap waar ik vanaf de reling van de overzetboot naar kon kijken. Brede zandbanken, half onder water gelopen land, blauwblauwdiepdonkerzee. Daar voeren we, een grote veerboot met slechts drie mensen op het dek kruiste ons, van het eiland naar het vasteland. De drie mensen op de boot zwaaiden. Wij, veertien kalme armen, zwaaiden terug.

heeeeyooo o ..°o oo

Je zou deze plek niet begrijpen.

Je zou je ergeren aan de wind, aan het feit dat het net niet warm genoeg is terwijl je hier aan één stuk door zweeft, aan de zee die net niet comfortabel genoeg is om te zwemmen, niets nodigt hier uit.

In het begin werd ik natuurlijk overal bekeken. Kleine pezige verwaaide vrouw, helemaal alleen, gebogen, speurend naar de vloedlijn. Schop, feloranje emmer. Bleek gezicht, donkere wallen, afgeschoren haar, wie zou raden dat ik bijna veertig word.

In het begin stelde niemand me een vraag. Ik spreek hun taal niet. Ik spreek met vingers, ogen, rug. Ik mompel, stop met kijken, ga wegga wegga wegga kr kr ksjjjjj vogel ksjjjjj.

2.

Hij heet Kaspar, zeiden ze. Vlekkerige vingertoppen tussen de spijlen van de volière, geduw, gefluister, tussen zijn groene veren staken lange staartpenen met turquoise schijn, ze glansden in het tl-licht van het klaslokaal. Kaspar. Je haalde diep adem terwijl je zijn naam uitsprak. Ik keek naar de rode cirkels rond zijn kraalogen, een witte cirkel, een blauwe, ik keek recht in de zwarte pupillen, over de kop heen tot mijn blik bij jou uitkwam, jij die me aan de andere kant recht bleef aankijken, de kersenrode, afbuigende snavel, de zwarte dunne lijn rond zijn hals, het horizontale nog fijnere lijntje dat de ogen met de snavel verbond en de vogel een serieuze frons gaf. Kaspar, herhaalde ik terwijl ik mijn lippen op elkaar hield, Kaspar. De vogel zat verstijfd op een stokje in de kooi.

We gingen zitten op onze net toegewezen plaatsen: jij naast mij aan een schoolbank op de achterste rij van de klas. We moesten de vogel tekenen. Punt van mijn tong uit mijn mond, je elleboog raakte de mijne, je ademde zwaar in en uit, iedereen was stil. Het was de eerste maandag van het schooljaar, onze potloden waren geslepen en onze gummen nog niet kwijt. De leraar liep traag tussen onze banken. Ik kende je niet, je was nieuw.

Alma, zei je. Dat is mijn naam. Alma, herhaalde ik. Ik ben Helle. Ik voelde jouw ogen over mijn tekening, weer naar de jouwe, over mijn vingers, je keek me schaamteloos aan van kop tot teen, ik keek op, je zwarte wenkbrauw ging omhoog, voor het eerst gaf je me je meedogenloze blik, je lippen openden zich maar je zei niks, je richtte je terug op je eigen blad. Je had de vogel achteloos met enkele snelle schetsen op papier gezet, een lange, platte driehoek met strepen eromheen. Ik keerde opnieuw naar mijn blad, mijn gedachten, ik concentreerde me, hoorde niet hoe je opstond en zoals de andere kinderen naar de speelplaats liep. Aan het eind van de dag mocht mijn tekening op het bord blijven hangen, ik kreeg Kaspar als eerste mee naar huis.

Mijn moeder had de kooi in de hoek van de woonkamer gezet, dicht bij het raam. Ze had lang naar de vogel gekeken toen ik thuis was gekomen, haar lippen over elkaar wrijvend. Daarna had Frank een hand op haar schouder gelegd en gezegd dat het goed was dat ik voor iets kon leren zorgen. Naast de kooi stond een pot pinda's waar ik elke dag in mocht grabbelen. Voorzichtig legde ik de noten een voor een in de kooi en keek hoe de vogel ze openbrak en de inhoud oppeuzelde met snelle, precieze bewegingen. 's Nachts, toen mijn moeder en Frank sliepen, gleeed ik uit bed en ging naar beneden. Ik zat op de stoel naast de kooi en keek recht in de ogen van het dier. Ik hoorde mijn eigen ademhaling, de koelte in het nachtelijke huis gaf me een vreemd gevoel van opwindning. De vogel keek terug. Ik stak mijn vingers in de kooi en probeerde de veren aan te raken. Toen

begon ik te spreken, zachtjes, ik vertelde over het huis waar hij verbleef, over de mensen die er woonden, over mezelf in de derde persoon. Ze is stil maar kan goed tekenen, zei ik. Daarom ben jij nu hier. Ze heeft geluk dat je er bent. Ze houdt erg veel van je.

In de ochtend had mijn moeder niet door dat de stoel naast de kooi opgeschoven was, dat ik vergeten was mijn deken mee terug te nemen naar bed.

De uren in de klas gingen traag voorbij. Elke dag keek ik ernaar uit naar huis te gaan en Kaspar weer te zien. De eerste dag kwamen mijn klasgenoten op de speelplaats rond me staan en vroegen ze hoe het ging met de vogel, ik voelde me nerveus terwijl ik hun alles vertelde, maar al gauw vergaten ze dat Kaspar bestond en werd hun tijd weer gevuld met gillen, rennen, stoten en trekken en ik zat op hetzelfde bankje als vorig jaar en keek naar hen terwijl ik knabbelde op de verkleurde, geschilderde partjes appel die Frank me had meegegeven.

Ik zag je over de speelplaats lopen, altijd met een troep kinderen om je heen, ze vergezelden je, stelden je vragen, wilden hun snoep delen met jou, de geheimzinnige nieuwe, je hield je hoofd rijzig rechtop en speurde langs, over hen heen, alsof je dit allemaal al kende, alsof je op zoek was naar iets in de verte, iemand anders, toen je langs me liep bekeek je me van boven naar onder en terug. Je zei niet veel tegen me, maar je hield me in de gaten: je keek naar hoe ik schreef en tekende, sloeg mijn schrift ongevraagd open, opende mijn boekentas en stak je hand erin, de volgende dag

bleef je voor het eerst een hele speeltijd lang op het bankje naast me zitten.

Ondertussen gleed ik elke nacht uit bed en ging bij Kaspar zitten. De tweede nacht ontdekte ik dat hij van brood hield. De derde nacht legde ik mijn armen om de kooi en hief de vogel op. Ik wandelde door het huis, zette de kooi in de zetel, op de keukentafel, in de voorkamer waar het vol oude spullen en onuitgepakte dozen stond. Ik vertelde hem alles wat ik wist. Ik zong liedjes voor Kaspar, trok de keukenkasten open en zocht ander lekkers om hem te voederen: ik probeerde appel, chips, chocolade. De vierde nacht keek ik lang in de ogen van de vogel en voelde ik hoe hij terugkeek, naar mij, toen ik over zijn nekje streek knikte hij zachtjes.

Op de vijfde dag moest de vogel terug naar school. Voorzichtig wandelde ik met de kooi in mijn handen langs de binnenwegjes van de woonwijk tot ik op het schoolplein arriveerde. Daar werd de kooi door een leraar uit mijn handen genomen, Kaspar ging naar de klas. Op basis van de resultaten van een rekentoets werd gekozen naar wie de vogel komende week verhuisde. Hij ging mee met Willem, een magere, brute jongen met sproeten die op een hondenfokboerderij woonde. De hele dag keek ik met vreselijke buikpijn naar de kooi. Ik zweeg. Ook jij zei geen woord tegen me vandaag, in de speeltijd kwam je niet naast me zitten.

Toen we na de pauze opnieuw de klas in liepen voor het laatste uur van de dag, was de kooi leeg. Het deur-